

اقتدار مربیان

دکتر غلامعلی افروز

رفتار بچه‌ها موفق‌تر است.

اما سخن اینجاست که:

چگونه می‌توان به اقتدار و قدرت رسید؟

مربی مقتدر و توانمند کیست؟

منشاء قدرت چیست؟

ویژگی‌های مربی قدرتمند کدام است؟

حقیقت این است که مربی قدرتمند کسی

است که نیازهای اساسی و قوانین حاکم بر

نفسانیات شاگردانش را بخوبی می‌شناسد،

خود را در همه حال تسلیم حقایق علمی و

بدون تردید رمز موفقیت مربیان در تعلیم

و تربیت و اصلاح رفتار کودکان و نوجوانان در

قدرت و اقتدار آنان است. چراکه همواره

نویا و گان و نوجوانان بیشترین تمکین و

تبعیت‌پذیری را در برابر اولیاء و مربیان توانمند

و مقتدر خود نشان می‌دهند و دوست می‌دارند

که با ایشان همانندسازی کنند. لذا هر قدر مربی

از قدرت و اقتدار و سلطه بیشتری برخوردار

باشد، به همان نسبت در امر تربیت و هدایت

پس منشاء قدرت، شناخت و معرفت است و تسلیم در برابر حقیقت.

از جمله ویژگیهای مریبان قدرتمند، برخورداری از معرفت، علم، حلم، صبوری، سلامت نفس، تعهد، مهربانی، عدالت، منطق و استواری است. پس باید تأکید کرد که: محبت، منطق و عدالت اصلی‌ترین نشانه‌های قدرت است و نه پرخاشگری و رفتار تنبیه‌گرانه و آمرانه!! به تعبیر دیگر عصبانیت‌ها، واکنشهای ناصواب هیجانی، بدزبانی‌ها، پرخاشگریها، انانیت‌ها، خودمحموریها، خودکامگی‌ها، تنبیه‌گریها، عصبانگریها و منش مستبدانه؛ حاکی از ضعف و عجز و ناتوانی انسان است.

قدرت و اقتدار واقعی یعنی تسلیم در برابر حق و مالکیت بر نفس.

قدرت و اقتدار، یعنی پایدردی و استواری در تسلیم‌پذیری در برابر ارزشها و اجتناب از غلیان هیجانها، سرکشی هوسها و عمل به عدالت

قوانین فطری در نظام خلقت انسانی می‌داند و بر همان اساس عمل کرده، از احساس رضامندی درونی برخوردار است.

به دیگر سخن لازمه قدرت و سلطه، تسلیم است و تسلیم، خمیرمایه سلطه و اقتدار آدمی است. سلطه و تسلیم از نیازهای انسان به شمار می‌آید و آدمی برای غلبه بر محیط و داشتن رفتار هوشمندانه و متعالی، هم به تسلیم نیاز دارد و هم به سلطه و اقتدار. به عنوان نمونه یک کشاورز مقتدر و موفق کسی است که به قوانین کشت و اصول پرورش گل و نهال آشنا باشد و خود را تسلیم چنین علم و معرفتی بداند و بر همان روال نیز تلاش کند. همچنین یک پزشک توانا و حاذق فردی است که بیش از دیگران با قوانین حاکم بر فیزیولوژی، سوخت و ساز و رشد و تحول بدن انسان آشنا باشد و با تسلیم در برابر حقایق مهم علمی، نارسایی‌ها و بیماریها را درمان نماید.

عدالت مری، یعنی عدالت در سخن گفتن و صدا کردن متریبان، عدالت در جایگزینی شاگردان، عدالت در نگاه کردن، عدالت در تشویق و تقدیر از تلاشهای فراگیران، عدالت در پاسخ گفتن و واکنش نشان دادن نسبت به نیازها و رفتارهای کودکان و نوباوگان، عدالت در ارزیابی و امتحان و ... بارزترین شاخصه قدرت و اقتدار و سلطه اوست. به بیان دیگر؛ درس و کلاس، شهرت و مقام، چهره و کلام، علم و مهارت، تشویق و تنبیه و امتحان و نمره ما، همه و همه ابزاری در جهت قدرت و اقتدار و احساس خود ارزشمندی ماست. اگر ما مالک این ابزار قدرت شویم، به اقتدار واقعی و تعالی شخصیت دست خواهیم یافت، اما اگر اسیر این ابزار گردیم، در نهایت ضعف و زبونی خواهیم بود.

مولا علی علیه السلام را پس از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله به عنوان قدرتمندترین انسان می شناسیم، اما قدرت واقعی علی علیه السلام، در نیروی بازوان و ضربت ذوالفقارش در میدان رزم، فتح خیبر و جنگ خندق خلاصه نمی شود، قدرت علی علیه السلام در کمال خضوع و خشوع و تسلیم او در برابر حق، جهاد اکبر، مالکیت مطلق نفس و کوششهای فسانه‌ای و عدالتخواهی اش متبلور می گردد.

همین قدرت مالکیت نفس است که به ضربت شمشیر علی علیه السلام معنا می بخشد و پیامبر خاتم (ص) آن را برابر با هفتاد سال عبادت می داند.

آری قدرت در عین تسلیم معنا می یابد و نه قدرت برای قدرت!! چراکه هدف اصلی مبلغان

رسالت‌های الهی، مروجان احکام و منتظران مصلح موعود (ع) حاکمیت ارزشهاست و نه پاسداری حاکمیتها.

بزرگترین ضعف و ناتوانی انسان در این است که نمی تواند مالک نفس و خشم و هیجانهای خود شود و نمی داند از ابزار قدرت خویش چگونه استفاده کند.

هر که تسلیم حق شود و از انانیت و خودمحوری رهایی یابد، بر اریکه قدرت تکیه زده، جهان و همه زیباییها و جاذبه‌هایش را هیچ می انگارد و در اوج اقتدار و توان معنوی از هیچ قدرت غیرخدایی پروایی به دل راه

نمی‌دهد.^۱

سیلاب خروشان در آغوش اقیانوس آرام گیرد. پیروزی در برابر دشمن منحصر به آن نیست که در حملات نبرد شهامت بیشتر کنند و به تهور برافزایند، ایزار فضیلت و اخلاق که دشمن را شرمسار کند، نوعی از پیروزی است که بی‌قعه سلاح و مهمه سپاه به دست آید.^۵

"من همدمی مهربانتر از تسلیم و رضا نمی‌شناسم و میراثی سرشارتر از علم و هنر نمی‌دانم و جلوه و جمالی دلارتر و دلربا تر از ادب ندیده‌ام."

"هرگز از این پنج خصلت خجسته روی متایید:

الف) جز به سوی خدای خویش دست نیاز مگشایید.

ب) جز از گناه خویش از کس مترسید.

ج) از نادانی شرم مدارید و دانشجویی را ننگ م شمارید.

د) تا آنجا که بدانید، به دیگران بیاموزید و مار صفت به گنجینه علم حلقه مزینید و جویندگان را از این گنج سرشار بی‌بهره نسازید.

ه) همواره صبور و شکیبنا باشید و فراموش نکنید که مسلمان نابردبار بدان پیکر می‌ماند که به خویشتن سر ندارد. از پیکر بی‌سر جنب و جوش بر نخیزد و مؤمن بی‌صبر ایمان خویش از دست بدهد و بنیاد عقیده خویش درهم بشکند.^۶

امید آن که با شناخت حقیقت و آشنایی با ویژگیهای حاکم بر نفسانیات کودکان و نوجوانان و تسلیم در برابر حقایق علمی، همواره با اقتدار و قدرت و رعایت عدالت و حکمت، در رهبری رفتارهای کودکان و نوجوانان خویش موفق و

هر آنکه در برابر خالق منان با همه وجود و خاشعانه و خاضعانه تسلیم شود، آنچنان قدرت و اقتداری می‌یابد که شیطان وجود و ابلیس اغواگر نفس را سرکوب می‌کند، چرا که شیطان را بر بندگان ناب خدا سلطه‌ای نمی‌تواند باشد.^۲ قدرت مطلق از آن خداست، و قدرت واقعی انسان در سایه تسلیم و اتصاف به صفات خداوندی حاصل می‌گردد، که: "لا حول و لا قوة الا بالله".

هرگز طنین فریاد و هیجان سرکش خشم، دستان تنبیه‌گر و چشمان غضب‌آلود، نیش زبان و نقش خامه و قلم، مال و مرید و حشم، و زمزمه منم منم نمی‌تواند نشان قدرت باشد.

"مالکا، بهترین فرصتی که شیطان با تو خلوت می‌کند، می‌دانی کدام است؟ آن موقع که جامه نخوت و تکبرپوشی و از نفس خویش خرسند و شاداب گردی. پس مبادا که در مدت عمر به هر وضعیت که می‌گذرانی خود را از موجودی برتر و بالاتر شناسی."^۳

"ای مالک بر نفس خویش مسلط باش و زمام عقل و اراده را به دست هرزه گرد هوس سپار. دست نگاهدار و زبان را در اختیار بگیر."^۴

"ای حسن، خشم را همچون شربت گوارا بنوش که من در مدت عمر شربتی بدین شیرینی از گلو فرو نبرده‌ام."

"ای حسن، به هوش باش که با مردم تندخو مدارا کردن، قوی‌ترین حربه پیکار است و

آشنایی با کتاب

نام کتاب: انتخاب همسر

مؤلف: ابراهیم امینی

نوبت چاپ: اول (از این انتشارات)

تاریخ انتشار: پاییز ۱۳۷۴

ناشر: انتشارات انجمن اولیاء و مربیان

در پیشگفتار این کتاب آمده است: انتخاب همسر کار مهم و سرنوشت سازی است که نیاز به اطلاعات کافی دارد و نمی توان و نباید آن را سهل و آسان پنداشت و نسبت به آن غفلت ورزید.

این کتاب بدین منظور تألیف شده تا در انتخاب همسر و مراسم قبل از عروسی به جوانان کمک کند. معلوم است که والدین دختر و پسر هم که به سعادت فرزندان خویش می اندیشند می توانند از این کتاب بهره بگیرند. در تألیف این کتاب از راهنمایهای ارزنده پیامبر اکرم (ص) و ائمه اطهار (ع) که در احادیث آمده استفاده شده است. به علاوه از بررسی زندگی جمع کثیری از خانواده ها که در ازدواج موفق بوده یا شکست خورده اند نیز بهره گرفته ایم.

امیدواریم مطالعه این کتاب برای جوانان و والدین آنها سودمند باشد و وسیله موفقیت و سعادت و آسایش خانوادگی آنها را فراهم کند.

مؤید باشیم و تلاش کنیم تا نیک بدانیم که:

- همه بچه ها تشویق پذیر و تنبیه گیرند.

- همه بچه ها محبت پذیر و قهر گیرند.

- همه بچه ها آرامش طلب و تهدید گیرند.

- همه بچه ها عدالت خواه و تبعیض گیرند.

- همه بچه ها دارای احساس خودشیفتگی

هستند و لذا نیازمند خودشکوفایی اند.

- همه بچه ها الگو نگرند و از رفتار ما بیشتر

می آموزند.

- همه بچه ها نیازمند تجارب خوشایند و

دوست داشتنی هستند.

- همه بچه ها مجذوب مربیان مهربان و منطقی

هستند.

- همه بچه ها بیشترین تبعیت پذیری را از

الگوهای محبوب و مطلوب خود دارند.

- همه بچه ها در انتظار وعده ها و عملکردهای

ما هستند.

- و سرانجام همه بچه ها نیز طالب قدرند، پس

با تسلیم و قدرت معنوی خود منشاء قدرت واقعی

و اقتدار را به ایشان بشناسانیم.

پاورقیها:

۱- الَّذِينَ يُبَلِّغُونَ رِسَالَاتِ اللَّهِ وَيَخْشَوْنَهُ

لَا يَخْشَوْنَ أَحَدًا إِلَّا اللَّهَ (سوره احزاب، آیه ۳۹)

۲- إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ وَكَفَى

بِرَبِّكَ وَكَيْلًا (سوره اسراء، آیه ۶۵)

۳- نهج البلاغه، فرمان به مالک اشتر

۴- نهج البلاغه، سفارش به امام حسن

علیه السلام

۵- فَإِنَّ الصَّبْرَ مِنَ الْإِيمَانِ كَالرَّأْسِ مِنَ الْجَسَدِ وَ

لَا خَيْرَ فِي جَسَدٍ لَإِرَاسٍ مَعَهُ (نهج البلاغه).